

Zadvorna S. G. Structuring educational information: an interdisciplinary aspect

This paper focuses on different approaches to structuring information proposed in cognitive science and applicable for educational purposes. These approaches demonstrate the ways of modelling information via neuron networks, intellectual maps, conceptual graphs, semantic and propositional networks, cognitive maps and causative networks.

Key words: educational information, structuring, cognitive science, matrix models, network models.

Стаття надійшла до редакції 30.08.2012 р.

Прийнято до друку 26.10.2012 р.

УДК 378.091.12.011

О. А. Зеленько

**ПІДНЕСЕННЯ РІВНЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ
УКРАЇНИ – ЇЇ ІНТЕГРАЦІЯ В ЄВРОПЕЙСКУ
ОСВІТНЮ СИСТЕМУ**

Зважаючи, що в нашого сучасника якість суспільного явища асоціюється з європейськістю, автор розвідки пропонує здійснити трансформацію вищої освіти в Україні на основі прямого (хай і поетапного й розсудливого) залучення досвіду роботи науковців і викладачів вишів Європи та США. І це тим більш, що історія становлення російської вищої школи засвідчує неодноразові радикальні трансформації, що були зумовлені прямими запозиченнями із Західної Європи. Ми констатуємо, що нинішня українська, як і російсько-європейська інтеграція, при численності учасників процесу не досягла тої органічності в підготовці й функціонуванні науковців та викладачів вишів, що характеризувала вищу школу дореволюційної Росії.

Беручи до уваги минуле й нинішню потребу мати в Російській Федерації й Україні високо рейтингові університети, автор розвідки пропонує це зробити, застосовуючи принципи соціальної трансформації вищої школи України, реалізованої через принципи соціальної, регіональної й галузевої диференціації вишів. Цілісна система згаданої трансформації реалізується в підготовлюваній дисертації й уже частково викладена автором у ряді опублікованих розвідок. У цій же статті розповідається про один з кроків такої трансформації вишів.

Автор, будучи викладачем і претендуючи на статус науковця, не відносить себе до політиків, тим більше професійних. І все ж він у ряді моментів опирається на деякі соціологічні й соціально-економічні категорії, оцінюючи сучасний стан в Україні й визначаючи перспективу

її розвитку. У даному випадку він не стане ображатися за незрозуміння й несприйняття його опонентами з боку провладних і опозиційно налаштованих колег. При цьому він переконаний, що час покаже.

Регіоналізація (федералізація) України сприяла б, по-перше, зменшенню корупції в державі у зв'язку з чітким перерозподілом бюджету між центром і територіальними суб'єктами, зростанням потенціалу в центрі й на місцях, бо претенденти на загальнодержавні посади мали б заявити про себе, керуючи конкретною справою в регіоні, по-друге, центральна влада мала б розпоряджатися під пильною зацікавленою увагою регіональних політиків демократично за домовленістю певною виділеною часткою бюджету на загальнодержавні сфери й резервним фондом. У даному випадку автор пам'ятає, що демократія передбачає контроль та відповідальність. Наша пропозиція передбачає перерозподіл відповідальності, а відповідно її деталізацію.

Конкурентне функціонування політиків і чиновників у регіонах підготувало б достатню кількість перших і других для загальнодержавного резерву. Думається, що необхідність демократичного вибору останніх актуалізувала б американську систему комплектування верхніх ешелонів влади. Безперечно, загальнодержавний парламент, уряд, Президент мали б вибиратися уповноваженими в регіонах, бо саме вони мали б забезпечити об'єктивне кваліфіковане демократичне функціонування загальнодержавних органів, які б на демократичних принципах забезпечили ефективну взаємодію центральних і регіональних органів і гармонійну взаємодію всіх регіональних суб'єктів. Саме тому демократизація України як держави бачиться автору розвідки можливою через її регіоналізацію. В автономному регіоні демократично обрані урядовці оптимально визначають освітню систему, зважаючи на потреби й можливості. Інша справа, що часом, зважаючи на успадкований потенціал, стане доцільним кооперування в організації вищів у деяких виробничих сферах. Скажімо, навіть ліквідувати потужний інститут транспорту в Дніпропетровську й утримувати окремі факультети в Донецьку, Луганську, якщо можна це зробити, замовляючи підготовку транспортників у вказаному Дніпропетровську; знову ж таки те ж щодо водного інституту в Житомирі чи стосовно інституту лісівництва у Львові.

Демократизація держави неминуче супроводжуватиметься наданням автономії вишам. Інтеграція з європейською співдружністю, супроводжувана обміном викладачами й студентами, зумовить якісне зростання організації навчального процесу спершу в національному, а потім регіональних і, нарешті, у всіх інших вишах України. Темп і ефективність визначатимуться можливостями й потребами держави в цілому й кожного з регіонів.

Зважаючи на надмірну політизацію в оцінці функціонування української вищої школи і не бажаючи потонути в хаосі схоластичної дискусії, автор у цій розвідці уникає посилян на своїх колег,

обмежившись прямим попередником працівником рідного вишу. У статті Є. М. Хрикова [1, с. 13 – 21] недоліки вищої школи й рекомендації їх усунення глибоко деталізовані, але не антропоцентризovanі ні стосовно тих, хто вчиться, ні стосовно тих, хто вчить і хто керує освітньою системою. Мабуть, треба визнати, що ні перші, ні другі на революційний шлях перетворень не стануть, бо ніхто не бажає поступитися тим ілюзорним реальним, у якому вони перебувають. Зрозуміло, кінець тому має прийти, але політична воля ні в державотворців, ні в громадськості все ще не сформувалась. Безумовно, почати треба з одної з небагатьох важливих ланок шляхом залучення стороннього елемента за принципом діяння вертикального переносу генних блоків, що характеризує певні моменти в еволюції генетики.

Першим кроком у реалізації принципу соціальної оптимізації і трансформації вищої школи, на нашу думку, має бути реалізація в цьому процесі соціального й одночасно регіонального принципів. Починаємо з відміни огульного присвоєння статусу національного університету й надання його єдиному Київському імені Тараса Шевченка. До сподіваної адміністративно-територіальної реформи України за аналогом з Російською Федерацією, де вже визначені федеральні університети, треба виділити на державному рівні, зважаючи на доцільно визначені дванадцять регіонів України, дванадцять регіональних (недержавних, не національних) загальнонаукових університетів.

Як у свій час у дореволюційній Росії формувалася освітня система насильницьким впровадженням європейських традицій, так нині трансформація вищої школи має бути започаткована зміною статусу першого і єдиного справді національного загальнонаукового університету, яким має стати Київський університет імені Тараса Шевченка (а може б, поновити й відновити знівельовану політично загальнослов'янську назву Святого Володимира). Його статус, систему й структуру функціонування й субсидування ми далі обґрунтовуємо. До речі, можна буде трансформувати науково-освітню систему атестації викладачів в Україні саме за допомогою цього єдиного справді національного, орієнтованого на входження до переліку рейтингових університетів світу. Нині заполітизований і переслідуваний під різними приводами офіційною владою неофіційний флагман європеїзації вищої школи Києво-Могилянська академія має „поступитися” політичною волею Президента і Уряду Київському національному університету. І це тому, що світова новітня історія засвідчує, що революції започатковуються в столицях, як і завоювання держав завершується їх захопленням. Здається, це усвідомила й нинішня провладна регіональна еліта.

Завдяки радикально здійсненим заходам по європеїзації названого вишу він за кілька років буде не лише структурно, але й науково проблемно перетворений в один з міжнародних європейських вишів і стане детермінатором трансформування потенційно визначених нами

дванадцяти регіональних загальнонаукових університетів, які у свою чергу трансформуватимуть провідні (головні), а опосередковано й усі інші галузеві виші України.

Отже, почати слід із запрошення іноземних фахівців. Пропонований захід реальний щодо реалізації й ефективний уже найближчим часом. По-перше, знаємо, що просування по ієрархії викладачів у Німеччині, Англії тощо передбачає роботу в зарубіжних вишах, а тому охочих працювати в університеті Києва знайдеться чимало. Справа за правильним вибором іноземних науковців і викладачів. Правда, МОНмолодьспорту має домагатися визнання чинності дипломів про закінчення вишів та атестатів і дипломів про наукові ступені й звання, виданих за рубежом. До речі, наявність значної кількості зарубіжних працівників на кафедрах українського вишу стала б на перешкоді не лише корупції, але й послужила б піднесенню справді кваліфікаційного рівня українських викладачів, нівелюючи приятельство, ту ж таки корупцію у вигляді самоокупного набуття учених ступенів.

Нарешті, завдяки досвіду зарубіжних фахівців стане можливим за європейським зразком започаткувати у вишах справді науково-дослідницьку роботу, припинивши нівеляцію учених ступенів. Складається часом дивна ситуація, коли під егідою керівника відділу науково-дослідного інституту доктора наук працюють науковці без ступенів, тоді як у підшефних регіональних вишах під його ж керівництвом захищаються численні кандидати й навіть доктори наук, значно обізнаніші з виноградарством та рибальством, ніж з галузевою проблематикою. До речі, формальне функціонування науки у вишах України, успадковане з радянських часів, відзначали вже в дев'яності роки минулого століття визначні радянські учені. Одною з причин вони називали те, що для організації наукової діяльності в університетах не вистачило науковців.

Якщо політична й з нею зв'язана й нею зумовлена економічна європейсько-українська інтеграція залишатиметься ще довго словесною дискусією, то інтеграція в освітньо-науковій сфері стане вже зараз реальною й фактично започаткує вже названу політичну.

Певні, що нинішня середньореспубліканська формально бюрократична тоталітарна зрівнялівка під егідою МОНмолодьспорту має бути замінена поетапно диференційованою системою наукових звань і ступенів саме через ієрархію національного й регіональних університетів. Безумовно, що найвище наукове звання і ступінь має присуджуватися в національному університеті, трансформованому не формально, а по суті в міжнародний університет, де за взірцем футбольних клубів тон задаватимуть по-європейськи оплачувані професори США, Німеччини, Франції, які підтягуватимуть до світового рівня потенційно здатних до цього українських науковців-викладачів.

Замість нині середньостатичного посереднього науковця-професора (а треба б окремо науковця і окремо професора) треба узаконити

диференційовану ієрархію першого й другого, завершувану атестацією науковців-учених і професорів-викладачів найвищим рівнем, аналогічним з європейськими, наданими спеціалізованими радами в складі європейських науковців і викладачів. Відповідно розрізнятимуться професори вишів регіонального й національного (й відповідно міжнародного) рівнів.

Цей університет має стати не просто елітним, але престижним. Адже мало того, щоб випускник такого університету був високо інтелектуальним та високо моральним, він повинен бути й високо соціально значимим як стосовно самого себе, так і соціально, з боку держави. Елітними ж постають мистецькі виші, наприклад консерваторії, академії живопису, інститут літератури й т. д. Престижність вишу асоціюється з тим, що його випускник кваліфікується не лише фахово, але, найперше, соціально. Він потенційно найфаховіший, найморальніший. Через те претендентами на найвищі соціальні, галузеві (навіть соціально необхідних сфер) посади мають стати саме вони після відповідної спеціалізації в спеціальних навчальних закладах. Сучасна практика підготовки вищих посадовців у відомчих елітних закладах за політичним чи корпоративним принципом не суміщається з демократією.

У такому разі діалектично органічно поєднуються приватні й соціальні інтереси, потреби й можливості претендента й держави. Відповідно відбір до вишу має бути максимально об'єктивним. Максимально оптимальне забезпечення вишу, найкваліфікованіші викладачі мають бути надані максимально обдарованим і максимально мотивованим студентам. Тому вступник до такого вишу має набрати найбільшу кількість балів у творчо диференційованому тестуванні. Зрозуміло, усувається будь-яке протезування й діяння соціальної компенсації при зарахуванні вступників.

Ефективність сучасної української науки в цілому визначається одним відсотком розумової праці в українському продукті при п'ятдесяти в європейському. І якщо ситуація стосовно технічних та природничих галузей зрозуміла у зв'язку із сучасним станом в економіці країни, то надмірно зрослі кількісно за рахунок перших гуманітарні галузі, що не потребують значних витрат на проведення наукової роботи, констатують нівеляцію всієї науки й догматизацію в ній атестаційного формалізму. До речі, скособочення в розвитку сучасної української науки було помічено й відзначено головою ВАК В. Ф. Мачуліним [2]. Наші зауваження з приводу нерозрізнення об'єкта й предмета дослідження й кон'юнктура доміантності об'єкта, певно, пояснює такий стан. Ми вже аналізували нинішню ситуацію науки у вишах і висловлювали пропозиції щодо невідповідності організаційної структури підготовки й атестації науковців вишів.

Найрозумніші часткові пропозиції про піднесення рівня функціонування вищої школи України, зокрема в процесі інтеграції її з наукою, нереальні без докорінної зміни функціонування їх у невизначеній

політично й економічно країні. При цьому посилаємося на кваліфіковану розвідку Л. С. Лобанової [3], вміщену в Бюлетені ВАК України.

Не повторюючись, звернемо увагу хоча б на формальну апробацію наукового доробку викладачів. Так, вісники й тематичні збірники комплектують, а значить апробують майбутніх кандидатів та докторів наук знову в основному зацікавлені у налагоджуванні наукових контактів ті ж таки докторанти. Адже, як правило, керівництво спеціалізованою радою та видання фахового вишівського вісника й нібито тематичного й нібито міжвишівського збірника, як і проведення різного рівня макаронічно тематичних форумів, номінативно здійснюється завідувачем кафедри (краще, якщо він декан, директор), який неминуче передоверіє цю роботу конкретно зацікавленим докторантам та здобувачам.

Про проведення конференцій не варто вести серйозну розмову, бо вони ніколи не відповідають заявленому рівню й ніяк не співвідносні не лише з проблематикою (про що вже давно не йдеться), але й об'єктом дослідження. Майже всі вони щодо цього макаронічні: на конференції з лексичної семантики функціонують секції з морфології, фонетики (а не фонології) і методики викладання всіх підсистем мови в школі й виші. Відповідно не на всіх секціях бувають присутні доктори наук з визначеної тематики. Часто апробують, як ми відзначили, фактично самі себе докторанти. На пленарному засіданні з доповідями виступають доктори наук, далекі від заявленої проблематики. Друкуються роботи різного рівня, бо так звані „ваківські” вісники та нібито тематичні збірники, як правило, видаються на кошти авторів кафедрами вишів. Констатуємо з усією переконливістю, що за таких умов функції апробації не виконуються.

Нівеляція всіх сфер суспільного життя в Україні, успадкованих від радянського союзу, дається взнаки особливо у формованій нині науці вишів. Організаційні практичні заходи без теоретичного й методологічного обґрунтування справи не розв'яжуть, бо потрібен дороговказ. Автору бачиться вихід у визначенні предмета дослідження науки. Нехтування еволюцією наукових парадигм стала причиною, що чітко не розрізняються об'єкт як категорія описового етапу й предмет досліджування когнітивної науки. До речі, ознайомлення автора цієї статті із сотнями авторефератів кандидатських дисертацій з філології, зокрема мовознавства, меншою мірою літературознавства й педагогіки, переконали, що не лише кандидати-здобувачі, але й їх доктори-керівники за словосполученнями особливості вираження чи специфіка функціонування не бачать сутності предмета дослідження – закономірностей будови та функціонування якоїсь частки взаємодії людини-діяча з природним середовищем у вигляді визначеної на даному етапі розвитку галузі категорії. Об'єкт дослідження в мовознавстві – предмети, явища, сприйняті людиною асоціаціями конкретно-образного мислення. Таким же чином сприймаються й закономірності будови та функціонування мовних явищ (одиниць, категорій). Об'єкт, як і предмет

змінюються залежно від лінгвістичної парадигми. Скажімо, на сучасному етапі об'єкт дослідження в мовознавстві розширився за рахунок позавербального компонента комунікації сучасної людини, власне звукової природної мови, дозвучової жесто-мімічної, наукової мови природничих і гуманітарних галузей, комп'ютерних та інтернетівської мов.

Особливо важливо визначити предмет дослідження в гуманітарних галузях, скажімо, у мовознавстві, літературознавстві, де прикладне значення розв'язку певної конкретної проблеми через абстрагованість і узагальненість його розв'язку відходить на задній план. Скажімо, нерозмежування об'єкта та предмета дослідження в численних мовознавчих дисертаціях, а відповідно й визначення предмета вивчення пояснюється формалізацією наукової діяльності у зв'язку з превалюванням у дисертаційних роботах завдань суто атестаційного спрямування.

Предмет дослідження – закономірності предметів, явищ, сприйняті за допомогою операцій формальної логіки понятійного мислення, власне закономірності взаємодії закономірностей будови й функціонування людини-суб'єкта із закономірностями будови й функціонування сприйманих людиною об'єктів. Наука як усвідомлений цілеспрямований вибір закономірностей використання й виготовлення об'єктів середовища демонструє прикладну реалізацію теоретичної потенції людини у вигляді засобу пізнання. Отже, підсвідоме витлумачення категорій як специфічних, особливих трансформується в оперування категоріями закономірностей.

Розуміння дослідницького предмета дослідження в мовознавстві все ще не опирається на розуміння того, що мова навіть у вузькому розумінні – це не лише форма (сукупність засобів) її вираження, але й форма, спосіб організації цих засобів. На жаль, особливо в українському мовознавстві абсолютизована перша теза. І це навіть у тому випадку, коли аналізують зміст мови, власне мовні явища, одиниці, категорії. Нехтується при цьому те, що зміст останніх – це трансформований зміст первинних матеріальних об'єктів, виділених людиною протягом тривалої взаємодії з природним середовищем. Отже, за змістом лінгвістичних категорій приховується на якомусь стані трансформований зміст об'єктів зовнішнього середовища. При цьому маємо пам'ятати про бінарність форми сучасного комунікативно-когнітивного засобу спілкування людини (вербального й жесто-мімічного компонентів), по-перше, а також, що абсолютизована в ній звукова словесна мова – лише одна з ланок в еволюції цього засобу, бо треба, крім неї, пам'ятати про дозвучову жесто-мімічну, а також функціонуючі паралельно комп'ютерні та інтернетівську мови.

Нівеляція науки поза її сферою функціонування, супроводжувана наданням наукових індульгенцій багатьом чиновникам, опирається на нівеляцію особи науковця в самому науковому середовищі. Навіть

пенсійне забезпечення науковців до останнього часу не має чітко визначених принципів виділення науковців, бо лаборант чи інженер лабораторії науково-дослідних установ НАН України набувають того ж таки статусу, що й справжній науковець. Додаймо до цього наші критичні зауваження з приводу абсолютизації формальних вимог до підготовки й захисту дисертацій, і тоді стане зрозумілим недбале ставлення до сфери науки.

З метою розібратися з тою ситуацією, яка склалася нині в цій важливій сфері й відповідно посприяти піднесенню її ефективності, ми пропонуємо виділити власне науковців і працівників у сфері науки, бо хоча й лаборант (тим більше кваліфікований) – умова успішної діяльності науковця, все ж не науковець-вчений.

Навіть за свідченнями Л. С. Лобанової [3], у Європі при тому, що сфери науки й вищої школи організаційно не відмежовані, констатується диференціація викладачів вишів та науковців. Ми, наприклад, вважаємо, що слід розрізняти науковців, що продукують нові ідеї чи реалізують їх в аспекті прикладному, і більшість викладачів (без ступеня чи навіть зі ступенем кандидата чи доктора наук), що слугують тлом підготовки майбутніх потенційних науковців. Отже, нинішніх ступеньованих працівників вишів треба диференціювати, найперше, на викладачів і науковців.

По-друге, власне науковців у свою чергу треба розподіляти на теоретиків-фундаменталістів та емпіриків-прикладників, чи емпіриків-дослідників. У даному випадку це логічно суміщатиметься з трансформацією вищої школи на основі соціальної оптимізації, яка базується на соціально-функціональному, регіональному й галузевому принципах. На нашу думку, саме в загальнонаціональному загальнонауковому університеті має функціонувати фундаментальна наука, будучи представлена зачинателями нових ідей і проблем. У регіональних загальнонаукових вимоги дещо інші – аналіз проблематики регіону, у галузевих вишах – часткова загальнотеоретична проблематика і прикладна реалізація наукових здобутків.

Не викликає сумніву, що саме теоретик визначає напрямки розвитку науки. Про теоретиків-фундаменталістів у Російській Федерації, а тим більше в Україні, не приходится багато говорити, бо інтерес до науки в цілому навіть порівняно з радянським періодом невеликий, а відповідно й успіхи в науці пострадянських держав аж ніяк не порівнювані з досягненнями європейських чи вчених США.

До речі, успадкована Україною від СРСР тоталітарно одержавлена система державної НАН, система ієрархічного вирощування науковців через надання професорам вишів академічних звань члена-кореспондента та академіка національної, державних галузевих і навіть громадських академій з долученням державних почесних звань заслуженого ніяк не може бути прирівняна до системи ієрархічного зростання викладачів справді автономних вишів і науковців-теоретиків за рубежом. Переконує

у цьому творчо прочитана знову ж таки розвідка Л. В. Лобанової [3]. Абсурдність дублювання атестації викладача вишу спершу як кандидата й доктора, а потім кандидата й доктора МОНмолодьспорту не викликає щонайменшого сумніву.

Список використаної літератури

- 1. Хриков Є. М.** Європейський національний та інституційний контексти розвитку менеджменту якості вищої освіти України / Є. М. Хриков // Education pedagogical sciences. Освіта та педагогічні науки. Освіта Донбасу. № 1 (150). – Луганськ, 2012. – С. 13 – 21.
- 2. Мачулін В. Ф.** Про необхідність регуляторної політики формування кадрового потенціалу з основних напрямів фундаментальних досліджень (Доповідь голови ВАК України В. Ф. Мачуліна на засіданні ради президентів академій наук України 12.11.2008 року) / В. Ф. Мачулін // Бюлетень ВАК України. – 2009. – № 9. – с. 2 – 15.
- 3. Лобанова Л. С.** Архітектура наукових ступенів / Л. С. Лобанова // Бюлетень ВАК України. – 2009. – № 10 (120). – с. 2 – 14.

Зеленько О. А. Піднесення рівня функціонування вищої школи України – її інтеграція в європейську освітню систему

У розвідці автор відзначає невисокий рівень підготовки випускників вишів України й пропонує цілісну поетапну систему інтегрування вишів України в європейську освітню систему. На його думку, слід започаткувати все з комплектування науковцями-викладачами єдиного загальнонаукового престижного національного університету. За умови визначення в Україні зарубіжних дипломів та наукових звань і ступенів при належній оплаті Київський національний університет має стати рейтинговим вишем. Він започаткує трансформування регіональних.

Ключові слова: виш, викладач, науковець, національний, регіональний, наука.

Зеленько А. А. Поднятие уровня функционирования высшей школы – её интеграция в европейскую систему образования

В статье автор отмечает невысокий уровень подготовки выпускников высших учебных заведений Украины и предлагает целостную поэтапную систему интегрирования высших учебных заведений Украины в европейскую систему образования.

Ключевые слова: высшее учебное заведение, преподаватель, национальный, региональный, наука.

Zelenko A. A. Presentation of the functioning level of higher constitutions in Ukraine, its integration into European system

In this article the author notes not high level of the preparation of the Ukrainian graduates and suggest s integral phased system integration of higher

institutions of Ukraine into European system. To his mind, we should start everything with staffing of the scientist of one university. If in Ukraine foreign diplomas and skills in science and levels prove Kyiv National University should be one by level. This university makes transformation of regionals.

Key words: higher institution, teacher, scientist, national, regional, science.

Стаття надійшла до редакції 20.09.2012 р.

Прийнято до друку 26.10.2012 р.

УДК 378:159.9

Г. В. Игумнова

ПРОБЛЕМА КАЧЕСТВА ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ В ОБЛАСТИ ПСИХОЛОГИИ

Проблема качества образования, в том числе и психологического, занимает ведущее место в общей проблематике развития высшего образования.

Следует обратить внимание на такое понимание качества образования, которое бы включало бы и наличие профессиональных знаний, и характер и уровень образования, готовность к управленческой деятельности, способность к распознаванию проблем и поиску способов их решения, навыки самообразования.

Ориентация на качество подготовки специалиста требует определенных критериев оценок в процессе обучения. Целесообразны следующие критерии оценки качества подготовки специалиста: степень самостоятельности подбора необходимой информации и решения профессиональной задачи (все нашел сам, нашел самостоятельно частично, нашел с помощью преподавателя); степень самостоятельности решения задачи (сам решил полностью, решил с помощью преподавателя, не смог решить задачу); степень обоснованности варианта решения задачи (предложил несколько вариантов, дал обоснование и выбрал лучший, предложил один вариант с обоснованием, предложил вариант на основе интуиции без обоснования).

Анализ результатов исследований и публикаций, в которых начато решение данной проблемы, позволяет констатировать, что качество продукции, а именно качество образовательной услуги оказалось в центре внимания специалистов высшей школы. Идеолог квалиметрического подхода к управлению качеством высшего профессионального образования А. И. Субetto немало своих работ посвятил проблеме качества образования. Таким образом, важно обратить внимание на такие аспекты качества, как аспект свойства,